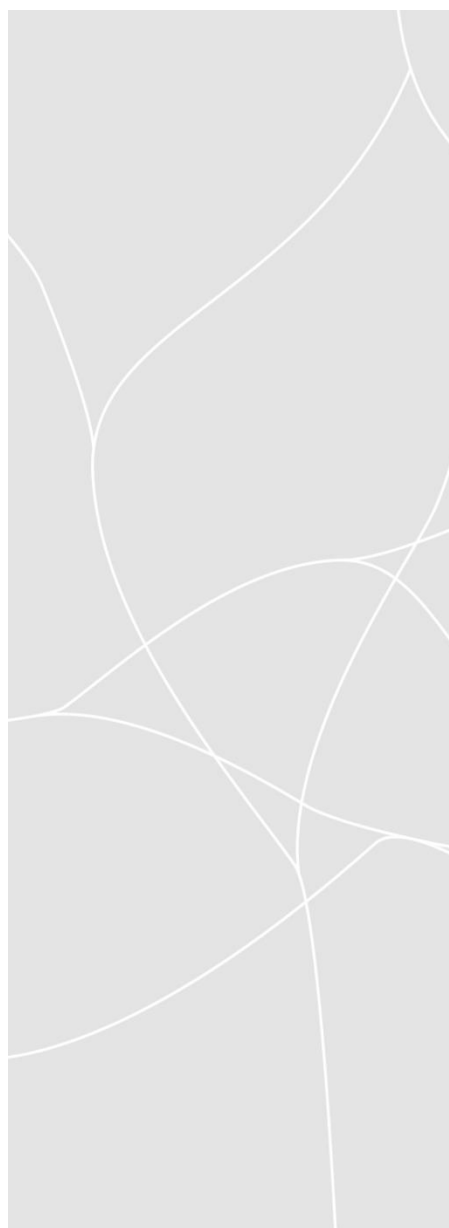

Uppföljning av diskriminerings- och kränkingsärenden 2024

Upprättad
Datum: 2025-03-19
Version: 1.0
Ansvarig: Moa Morin
Förvaltning: Förskoleförvaltningen
Enhet: Utvecklings- och utvärderingsenheten

Innehåll

Inledning	3
När ett barn blivit utsatt för kränkande behandling	3
Rättslig reglering.....	3
Förskoleförvaltningens arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling	4
Inkomna anmälningar	4
Antal inkomna anmälningar	4
Övervägande personal som eventuell aktör i händelse	6
Både personal och anhöriga signalerar kränkande behandling	6
Både ledningsgrupp och personal upprättar anmälan till rektorn	7
Förekomst av kränkningar och diskrimineringar	7
Konstaterade kränkningar	7
Aktör i händelse.....	9
Fler pojkar än flickor utsatta för kränkande behandling	10
Ärendehantering	10
Utvecklingsarbete	11
Sammanfattning	13

Inledning

Sedan år 2014 följer förskoleförvaltningen upp och rapporterar ärenden om kränkande behandling till nämnden. Denna rapport redovisar en sammanställning av inkomna anmälningar av misstänkt kränkning och diskriminering som upprättats under 2024. Viss jämförelse över tid redovisas även.

Syftet med denna rapport är att huvudmannen ska få en övergripande bild av de till huvudmannen inkomna anmälningar som rapporteras och hanteras av de kommunala förskolorna i Malmö.

När ett barn blivit utsatt för kränkande behandling

Rättslig reglering

Arbetet mot kränkande och diskriminerande behandling, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier, regleras i skollagen¹ och diskrimineringslagen². Enligt skollagen är en kränkande behandling en handling som kränker barnets värdighet.³ Diskriminering mot barn är enligt diskrimineringslagen då ett barn blir kränkt eller missgynnas på grund av någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning samt ålder.⁴ Trakasserier är en form av diskriminering som inte har samband med en diskrimineringsgrund. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet och är också en form av diskriminering.⁵

Enligt skollagen är huvudmannen skyldig att se till att varje enskild förskola arbetar målinriktat för att motverka kränkande behandling av barn.

Huvudmannen ska även se till att det vid misstanke om att ett barn utsatts för en kränkning genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn utsätts för kränkande behandling.⁶

Alla som arbetar i förskolan har en skyldighet att anmäla till rektorn om ett barn kan ha blivit utsatt för kränkande behandling. Rektorn ska i sin tur anmäla till huvudmannen. Vid misstanke om kränkande behandling ska huvudmannen

¹ SFS 2010:800. skollag.

² SFS 2008:567 diskrimineringslag

³ 6 kap. 3§ skollagen

⁴ 1 kap. 5§ diskrimineringslagen

⁵ 1 kap. 4 § diskrimineringslagen

⁶ 6 kap. 10§ skollagen

se till att händelsen utreds samt att skäligen åtgärder genomförs. Detta för att förebygga och förhindra kränkande behandling i framtiden. Huvudmannen är även skyldiga att arbeta aktivt för att förebygga och motverka diskriminering genom att vidta aktiva åtgärder.⁷

Förskoleförvaltningens arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling

Förskoleförvaltningen har framtagna riktlinjer och rutiner för att motverka diskriminering och kränkande behandling av barn. Riktlinjerna och rutinerna omfattar både arbetet kring förskolornas plan mot diskriminering och kränkande behandling samt det åtgärdande arbetet vid anmälningar. När personal i förskolan får kännedom om att ett barn kan vara utsatt för diskriminering eller annan kränkande behandling ska det anmälas till rektorn. Rektor ska i sin tur anmäla ärendet till huvudmannen och på delegation av nämnden utreda händelsen samt vidta skäligen åtgärder.

Anmälan och fattade delegationsbeslut rapporteras regelbundet till nämnden. Vidare rapporteras även årligen denna sammanställning av inkomna anmälningar gällande kränkning och diskriminering.

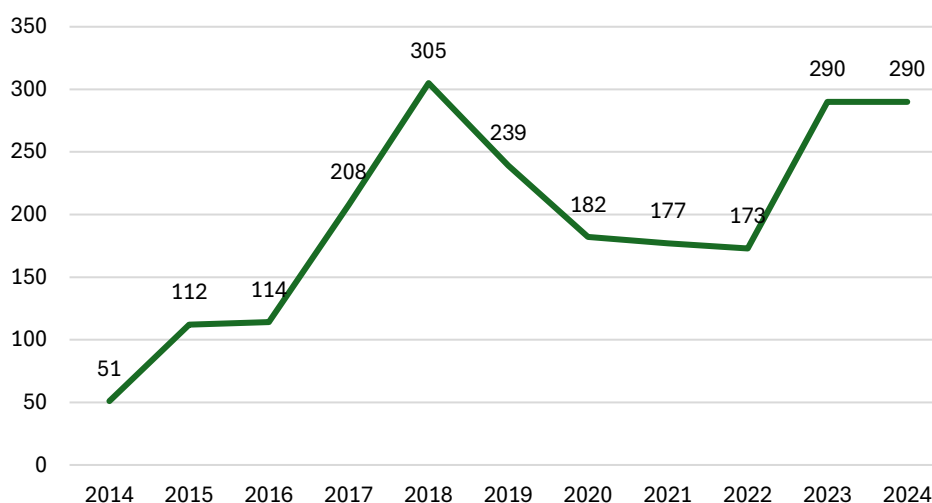
Inkomna anmälningar

Antal inkomna anmälningar

Under 2024 inkom 290 anmälningar om misstänkt diskriminering eller kränkande behandling på Malmö stads kommunala förskolor, vilket är samma antal som inkom under 2023 (se figur 1).

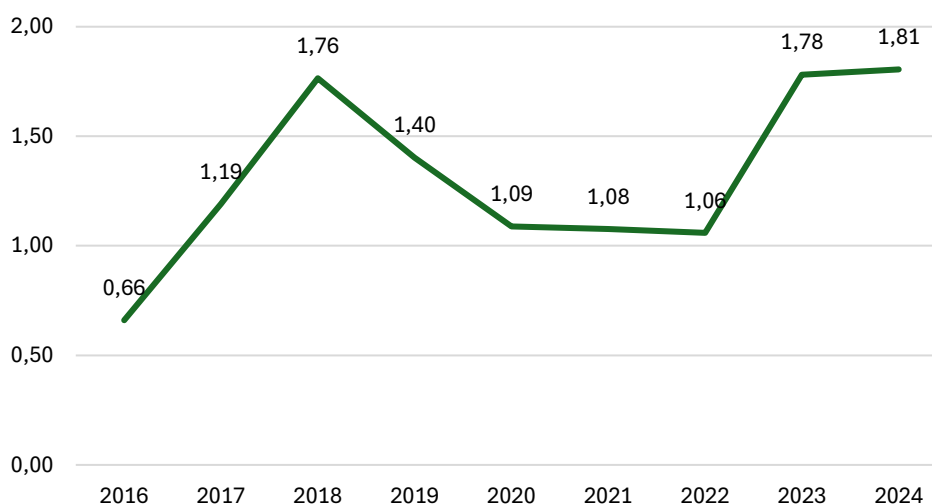
⁷ 6 kap. 6–8, 10 §§ skollagen, 3 kap. diskrimineringslagen

Figur 1. Antal inkomna anmälningar om kränkande behandling under perioden 2014–2024.

I förhållande till antal inskrivna barn förändras mönstret något, vilket kan ses i figur 2 där antalet ärenden per 100 barn för perioden 2016–2024 visas. I absoluta tal upprättades flest ärenden 2018 men efter justering utifrån antal ärenden per 100 barn har flest ärenden upprättats 2024, 1,81 ärenden per 100 barn (se figur 2).

Figur 2. Antal inkomna anmälningar om kränkande behandling per 100 barn år 2016–2024.⁸

⁸ Redovisning av antal ärenden per 100 barn påbörjades 2016.

Övervägande personal som eventuell aktör i händelse

Majoriteten av de inkomna anmälningarna under 2024 omfattar händelser där personal antas ha kränkt ett barn. Av de 290 inkomna anmälningarna omfattar cirka 68 procent personal som eventuell aktör och cirka 30 procent ett annat barn som eventuell aktör. Mindre än två procent gäller vårdnadshavare och mindre än en procent en annan vuxen som barngruppen exempelvis mött under en utflykt. Vårdnadshavare och annan vuxen omfattas av benämningen *Annan* i tabellen nedan.

Tabell 1. Eventuell aktör i händelse under 2024.

Eventuell aktör i händelsen	Antal
Personal	198
Barn	87
Annan	5
<i>Totalt</i>	<i>290</i>

Både personal och anhöriga signalerar kränkande behandling

Under 2024 har omkring 48 procent av alla anmälningar upprättats efter signal från anhöriga till barnet och 44 procent efter signal från personal. Dock förekommer ofta att både anhöriga och personal signalerar oro gällande kränkande behandling då barn har berättat om händelser. I cirka tre procent av anmälningarna är det barn på förskolan som signalerat. Det finns även tillfällen, cirka fyra procent, då andra påtalar en händelse där ett barn kan ha kränkts, såsom praktikant på förskolan, vårdnadshavare till ett annat barn eller medborgare. Dessa benämns som *Annan* i tabellen nedan.

Det förekommer även exempel på tillfällen då signal om kränkande behandling inledande har inkommit inom ramen av huvudmannens klagomålshantering och att en anmälan om kränkande behandling därefter upprättats.

Tabell 2. Antal ärenden fördelade på de som signalerar under 2024.

De som signalerar	Antal
Anhörig	140
Personal	129
Barn	9
Annan	12
<i>Totalt</i>	<i>290</i>

Både ledningsgrupp och personal upprättar anmälan till rektorn

En personal som får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för kränkande behandling på förskolan är skyldig att anmäla detta till rektorn.⁹ Uppföljningen visar att det både är förskolans ledningsgrupp och personal som anmäler och sålunda upprättar en kränkningsanmälan. Majoriteten, cirka 54 procent, av upprättade anmälningar görs av någon i förskolans ledningsgrupp (rektor, biträdande rektor, förste förskollärare). Cirka 40 procent av alla anmälningar görs av personal såsom förskollärare, barnskötare och pedagog. Det finns även flera exempel då ett arbetslag i en barngrupp eller ledningsgrupp och personal tillsammans upprättar en kränkningsanmälan (se tabell 3).

I något fall har även utbildningschef och praktikant upprättat en kränkningsanmälan (omfattas av benämningen *Annan* i tabellen nedan).

Tabell 3. De som upprättar en anmälan.¹⁰

De som upprättar en anmälan	Antal
Ledningsgrupp	156
Personal	117
Annan	11
Ingen uppgift	7
<i>Totalt antal anmälningar</i>	<i>290</i>

Förekomst av kränkningar och diskrimineringar

Konstaterade kränkningar

Som framgår under rubriken *Inledning* ovan (se sida 3) ska en signal om kränkande behandling alltid utredas. Uppföljningen visar att det i cirka hälften (143 ärenden) av 290 inkomna anmälningar konstaterats att en kränkning *inte* har skett. Vidare konstateras att en kränkning skett i cirka 39 procent (113 ärenden) av alla inkomna anmälningar (se figur 3). I samtliga 113 ärenden där en kränkning bedöms ha skett bedömer rektorn även att skäligen åtgärder vidtagits.

⁹ 6 kap.10 § skollagen

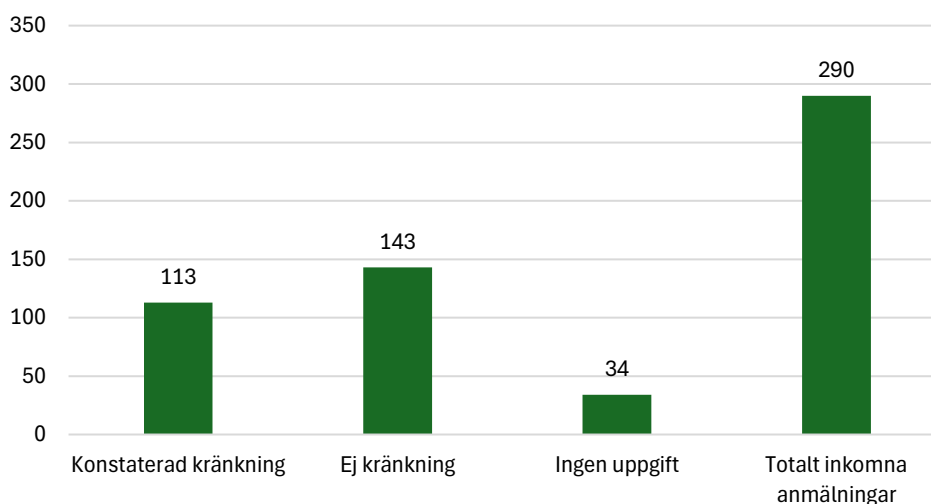
¹⁰ En anmälan omfattar både ledningsgrupp och personal då både förskollärare och förste förskollärare anmält tillsammans. Sålunda räknas denna anmälan in både under *Personal* och *Ledningsgrupp*.

Även om en kränkning *inte* konstateras kan det behövas sättas in åtgärder för att skapa trygghet hos barn och vårdnadshavare. Detta har också skett i mer än hälften av de 143 ärenden där rektorn bedömt att en kränkning *inte* skett. Åtgärder har vidtagits utifrån barnets upplevelse i cirka 60 procent (86 ärenden) utav alla ärenden där en kränkning ej konstaterats.

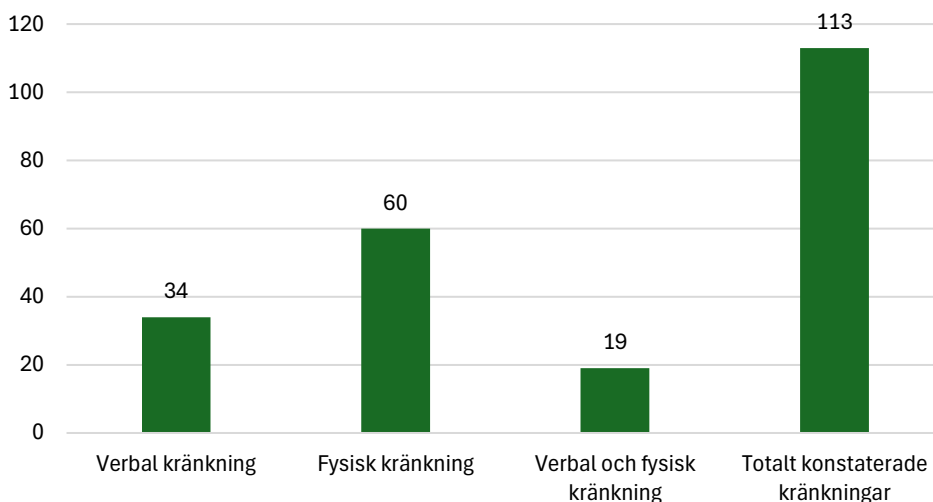
I 34 ärenden framgår inte av diariet uppgifter om rektorns bedömning gällande anmälningen. I dessa 34 ärenden framgår sålunda inte huruvida en kränkning konstaterats eller ej (omfattas av benämningen *ingen uppgift* nedan).

I majoriteten av alla ärenden där en kränkning konstateras görs bedömningen att det rör sig om kränkande behandling i skollagens mening. Endast två av de konstaterade kränkningarna bedöms röra sig om en form av diskriminering. Dock uppmärksammas under sammanställningen ärenden där bedömning har gjorts att det rör sig om kränkande behandling, men där händelsebeskrivningen även omfattar en form av diskriminering. Det kan till exempel handla om händelser där barn säger att de inte vill leka med ett annat barn på grund av barnets hudfärg.

Figur 3. Antal konstaterade kränkningar under 2024, jämförelse med totalt inkomna anmälningar.

Utav de 113 konstaterade kränkningarna rörde sig majoriteten, cirka 53 procent, om en fysisk kränkning. Vidare rörde sig cirka 30 procent av de konstaterade kränkningarna om en verbal kränkning och cirka 17 procent om både fysisk och verbal kränkning (se figur 4).

Figur 4. Antal kränkningstyp.

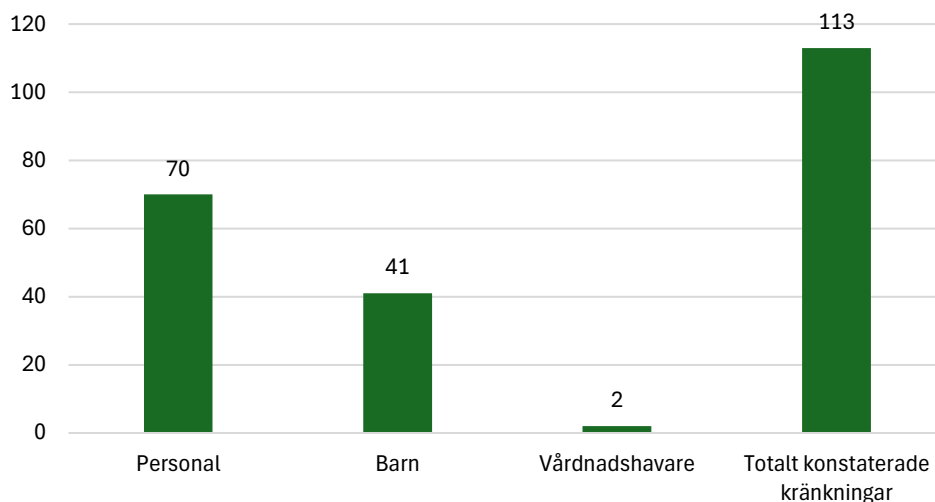
Aktör i händelse

Barn i förskolan kan utsättas för kränkande behandling av både vuxna, såsom personal eller annan vuxen, samt av andra barn. Den som utsätter en person för kränkande behandling behöver ha en viss insikt i att det egna uppträdandet kan upplevas som kränkande, vilket kan vara svårt att bedöma gällande yngre barn.¹¹ Det finns även ett absolut förbud för personal i förskolan att utsätta ett barn för kränkande behandling.¹²

Av de 113 ärenden där en kränkning konstaterats är personal aktör i cirka 62 procent (70 ärenden), barn är aktör i 36 procent av ärendena (41 ärenden) och vårdnadshavare är aktör i två ärenden (se figur 5).

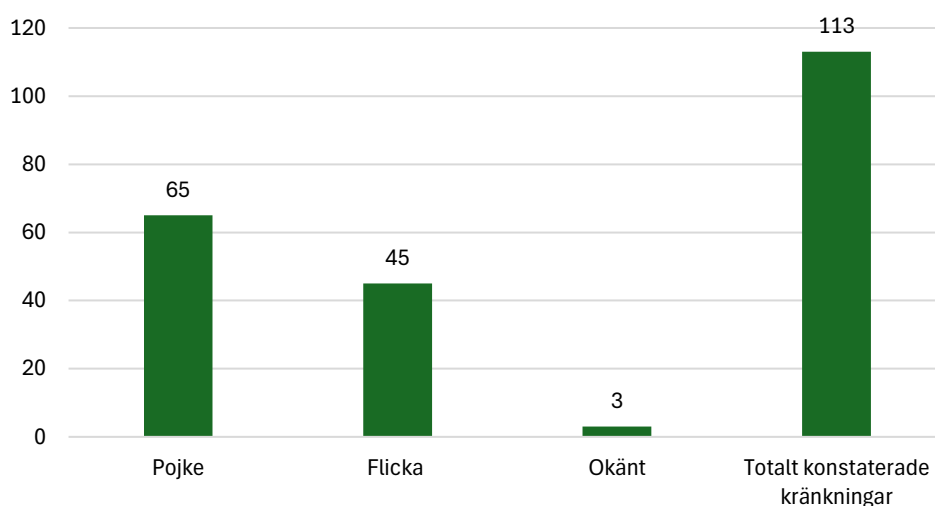
¹¹ Se prop. 2005/06:38, s. 136–137 och prop. 2007/08:95, s. 492–494

¹² 6 kap. 9§ skollagen

Figur 5. Aktör i händelse.

Fler pojkar än flickor utsatta för kränkande behandling

Uppföljningen visar att det är fler pojkar än flickor som konstaterats utsatta för kränkande behandling under 2024. Av de totalt 113 konstaterade kränkningarna avser 65 ärenden en pojke som blivit kränkt, motsvarande ungefär 58 procent av kränkningarna. Cirka 40 procent av kränkningarna, 45 ärenden, avser en flicka som blivit kränkt. I tre ärenden framgår det inte huruvida barnet är en pojke eller flicka (se figur 6).

Figur 6. Jämförelse kön.

Ärendehantering

Dokumentation och ärendehantering i det åtgärdande arbetet för att motverka diskriminering och kränkande behandling sker genom en analog

ärendehantering. Vid dokumentation av kränkningsärenden används enligt rutinen tre blanketter, *Blankett 1 – Anmälan till rektor*, *Blankett 2 – Anmälan till huvudmannen* och *Blankett 3 – Utredning och åtgärder*. Blanketterna fylls i och registreras därefter i förskoleförvaltningens diarium, Platina.

Av totalt 290 inkomna anmälningar framgår inte vid tidpunkten för uppföljningen rektors bedömning i 34 ärenden (omfattas av benämningen *ingen uppgift*, figur 3). Samtliga 34 ärenden saknar vid uppföljningen diarieförd *Blankett 3- utredning och åtgärder* och 9 av de 34 ärendena saknar diarieförd *Blankett 2- Anmälan till huvudmannen*. Anledning till att ärendena inte har alla handlingar registrerade i förskoleförvaltningens diarium beror på att ärendet är under beredning eller på en fördröjning i diarieföringen. I samband med uppföljningen har alla 34 ärenden följts upp särskilt och diarieföringen av ärendena har säkerställts.

I diariet registreras även då ett ärende är avslutat eller om ärendet fortfarande är under beredning. Av de 290 upprättade anmälningarna är 189 anmälningar markerade avslutade i diariet och 101 anmälningar är enligt diariet fortfarande under beredning vid tidpunkten för denna genomgång.¹³

I majoriteten av de 101 ärenden som enligt diariet fortfarande är under beredning har dock en bedömning genomförts huruvida en kränkning skett eller inte. Utifrån detta kan slutsatsen dras att ärenden inte alltid avslutas i diariet i samband med att ärendeprocessen slutförts.

Utvecklingsarbete

Inom ramen av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete pågår ett löpande arbete för att förebygga risker och förhindra diskriminering och kränkande behandling samt främja likabehandling. Arbetet utgår från förskolans grunduppdrag enligt skollag, läroplan och andra styrande författningar.

Förskolenämnden beslutade i januari 2024 om prioriterade områden i det övergripande arbetet och angav bland annat värdegrundsuppdraget som särskilt prioriterat område. En slutsats i årets lägesbedömning¹⁴ är bland annat att värdegrundsarbetet är ett särskilt angeläget område för huvudmannen att fortsatt prioritera. För huvudmannens del handlar det framför allt om att säkerställa att förskolorna har förutsättningar att omsätta skollags- och läroplansuppdraget i mötet med barnen. Vidare beskrivs att pågående

¹³ Genomgång av ärendestatus gjordes 2025-02-12.

¹⁴ *Lägesbedömning 2024* Lägesbedömningen är huvudmannens övergripande dokumentation i det systematiska kvalitetsarbetet

utvecklingsarbete gett positiva effekter, men att det kvarstår utmaningar inom värdegrundsuppdraget. Lägesbedömningen lyfter även avgörande faktorer i arbetet med värdegrundsuppdraget såsom kompetens hos den pedagogiska personalen samt förskolans styrning och ledning. I lägesbedömningen påtalas också vikten av att rikta utvecklingsinsatser utifrån den lokala kontext som Malmös förskolor verkar i.

Även uppföljningen av diskriminerings- och kränkningsärenden 2024 kan konstatera att det finns behov av fortsatt utvecklingsarbete inom ramen av värdegrundsuppdraget gällande att åtgärda, förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling. Bland annat noteras även att handlägningsarbetet behöver säkerställas. Uppföljningen visar att ett antal ärenden behöver ses över då handlingar saknas i diariet. Det finns även äldre ärenden som inte har markerats som avslutade i diariet. Ovan nämnda ärenden ses över och hanteras enligt ordinarie processer.

Bland annat framkommer behov att underlätta handläggningen och uppföljningen av ärendehantering. Förvaltningens nuvarande system för hantering av anmälningar inom området är analogt och innehåller begränsade möjligheter för bland annat ärendehantering, uppföljning av ärenden samt bevakning av ärendestatus.

Under 2025 fortgår arbetet för att utveckla och förbättra samt säkerställa arbetet med kränkingsanmälningar. Bland annat pågår ett arbete för framtagande av ett system för en digital ärendehantering. Detta för att på ett mer ändamålsenligt och kontinuerligt sätt kunna säkerställa korrekt hantering och uppföljning av diskriminerings- och kränkingsärenden. Det pågår även flera nationella utredningar med förslag till förändring i bland annat skollag och skolförordningar¹⁵ som kan påverka utvecklingsarbetet.

¹⁵ Se till exempel SOU 2025:26 och SOU 2025:8.

Sammanfattning

- Under 2024 inkom 290 anmälningar om misstänkt diskriminering eller kränkande behandling på Malmö stads kommunala förskolor, vilket är samma antal som inkom under 2023.
- Utifrån antal ärenden per 100 barn har flest ärenden upprättats under 2024 jämfört med tidigare år, med 1,81 ärenden per 100 barn.
- Under 2024 har omkring 48 procent av alla anmälningar upprättats efter signal från anhöriga till barnet, 44 procent efter signal från personal och cirka tre procent efter signal från barn på förskolan.
- Både förskolans ledningsgrupp och personal upprättar kränkningsanmälningar. Drygt hälften, cirka 54 procent, görs av någon i ledningsgruppen och cirka 40 procent av personal.
- I ungefär hälften av inkomna 290 anmälningar konstateras att en kränkning *inte* skett. I cirka 39 procent av alla inkomna anmälningar har en kränkning konstaterats.
- Åtgärder har vidtagits utifrån barnets upplevelse även i cirka 60 procent av alla ärenden där en kränkning *inte* konstaterats.
- Majoriteten av alla konstaterade kränkningar rör sig om kränkande behandling i skollagens mening.
- Av de 113 konstaterade kränkningarna var cirka 53 procent fysiska kränkningar, cirka 30 procent verbala kränkningar och cirka 17 procent involverade både fysisk och verbal kränkning.
- Personal är aktör i majoriteten av konstaterade kränkningar.
- Det är fler pojkar än flickor som konstateras vara utsatta för kränkande behandling. Av det totala antalet konstaterade kränkningar har en pojke utsatts i 58 procent av ärendena, medan motsvarande siffra för flickor är 40 procent.